

Matkaajana Puolassa ja Tsekeissä

Taina Ylipekka

Syyskuun alussa kun isännät valmistautuivat metsälle minä ja Mikkosen Taina eli ”weimari Mimmitrix Elof Taina”, pakkasimme kassit ja lähdimme Puolaan ja Tsekkeihin katsomaan koiria ja kisoja. Tarkoituksena oli katsastaa Wikille tuleva sulho ja seurata Tsekkien yhtä suurinta syyskilpailua Memoriál Milana Novotného. Matkan teki mahdolliseksi puolalaisen lyhytkarvakasvattaja Adam Kunin loppumaton rakkaus seisoihin ja haluan tehdä yhteistyötä eri maiden välillä. Adam kuskasi meitä paikasta paikkaan, huolehti ja toimi tulkkina käsittämättömän tuntuisten puolan ja tsekin kielten kanssa. Toivottavasti saamme korvata ensi kesänä kaiken vaivan Adamille Suomessa. Vastaanotto joka paikassa mihin menimme oli erittäin lämmin; tunsimme olevamme odotettuja vieraita kaukaa Pohjolasta.

Puola

Puolan puolella viivymme oikeastaan vain läpiajon verran joka tehtiinkin puolalaiseen tyyliin hyvin vauhdikkaasti, keskinopeus 150km/h. Meinasi välillä suomityttöjä hirvittää. Tosin pakolliset eräliike-shoppailut oli tehtävä Varsovassa. Jotain tuliaisia kotiin saatiinkin, hintataso kuitenkin melkein samoissa kuin meillä Suomessa, tyyli ainakin vaatteissa parempi kuin meillä gore-lookin lupausmaassa. Monta ”tekisi mieli” -juttua jäi rekkiin odottamaan seuraavaa kertaa.

Tsekki ja Ze Stipek-kennel

Luděk Müllerin ze Stipek-kennel sijaitsee aivan Puolan ja Tsekin rajalla Šilheřovice -nimisessä kylässä. Saavuimme Müllerin tilalle illalla puoli yhdentoista aikaan jolloin heillä oli vielä iltapala odottamassa meitä. Katsoimme koirien papereita – tuloksia - kuvia ja sovimme että seuraavana päivänä päivän valossa tutustumme itse koiriin. Isoja palkintopystejä oli paljon trofeitten ja taljojen lomassa, näkyvillä kuulemma vain komeimmat... Joten odotimme mielenkiinnolla seuraavaa päivää kun näkisimme koirat.

Päivän valossa valkeni koko tilan komeus paremmin. Isojen tammikujien varrella, peltoja silmän kantamattomiin... Tila itse oli kooltaan yli 2000 hehtaaria ja fasaaneja tuhansia. Koiratarhat sekä ulkona että sisällä. Suomen mittapuussa en ole sellaista fasaani/kenneltilaa nähnyt. Koirat työskentelevät tilalla täysin työkoirina. Tilan hoitoon isännän lisäksi osallistuvat vaimo, tytär sekä kaksi ulkopuolista palkattua henkilöä. Koiria oli sillä hetkellä 15 jalostuskoiraa, viisi 5 kk:n ikäistä pentua ja 4 treenattavaa koira. Tsekeissä ja Puolassa on tapana käyttää myös ammattilaisia koirien koulutukseen. Lüdekillä oli mm. kaksi weimaria koulutettavana, toinen Israelista asti. Koiran koulutus kestää noin 3 kk, lahjakkaila yksilöillä 1,5 kk ja maksaa noin 250 euroa/kk.

Wikille katsoin kolmea urosta: Tor ze Stipek, Ataman дума Kazana ja Atos ze Stipek. Kaikki urokset olivat erittäin tyypikkäitä ulkonäöltään ja avoimia luonteiltaan. Atokseen päädyin koska se sopi tyypiltään ja luonteeltaan Wikille parhaiten, lisäksi Atoksella on jo kovat näytöt periyttäjänä. Se on uros mistä haluan pentueen Suomeen vielä kun on mahdollisuus saada, Atoshan on jo yhdeksänvuotias. Luonteeltaan se oli vilkas ja ystävällisen välinpitämätön vieraita kohtaan. ”Super” metsästyskäytössä kuten Lüdek asian ilmaisi. Se työskentelee edelleen tilalla ja haava toisessa

reidessä kertoi sen mieltymyksistä ottaa mittaa villisikojen kanssa. Melkoinen jyrä kun on itsekin. Tassut ja luusto hyvin voimakkaat, ryhti ylväs, liikkeet laajat ja alaa voittavat mutta parasta oli pää... sekä sisältä että ulkoa. Atos oli siis Wikin mies - täysin. Välimatkaa lemmenlomalle tulee tuhansia kilometrejä, toivottavasti kaikki on vaivan arvoista ja saamme ze Stipek-linjaisia pentuja Suomeen kevättalvella. Ze Stipek kennelin sivuille voi tutusta lähemmin osoitteesta <http://zestipek.wz.cz/>

Memoriál Milana Novotného

Tsekin yksi suuri syyskilpailu on nimeltään Memoriál Milana Novotného. Se on kansainvälinen Cacit-kilpailu jossa ensimmäisenä päivänä arvostellaan koirien ulkomuotoa, vain erittäin hyvät ja erinomaiset koirat pääsevät osallistumaan seuraavan päivän kokeeseen. Mannermaiset rodut ja englantilaiset rodut kilpailivat samassa kokeessa, näyttelyarvostelu tehtiin ensin roduittain, lopuksi rotujen parhaat kilpailivat keskenään näyttelyn kauneimman tittelistä jonka tittelin sai englannin-setteri narttu BELKA Hastermanre.

Näyttelypuoli

Näyttely alkoi lounaalla tsekkiläisessä pikkukylän ravintolassa johon kaikki kilpailijat iltapäivällä kokoontuivat. Lounas venyi ja venyi, kiirettä kehiin ei ollut. Koirat olivat tietysti mukana hiljaa odottamassa isäntiensä jaloissa ravintolassa. ”Siellä metsästyskoirat missä metsästäjätkin” kuului vastaus kun tiedustelin onko aina tapana tuoda koirat mukaan ravintolaan. Puheen sorinan, olut-tuoppien tyhjentämisen ja tupakan savun hälvetessä pääsimme vihdoinkin kehäkentälle.

Koiria jotka läpäisivät ulkomuotokatselmuksen oli 18 seitsemästä eri rodusta. Ulkomuoto arvostelun teki tsekkiläinen ulkomuoto- ja koetuomari Vaclav Vlasak. Arvostelu annettiin suullisesti. Näyttelytilanne oli hyvin arvokas. Ensimmäisiksi esiteltiin koetoimitsijat, kilpailussa arvostelevat tuomarit ja eri maitten edustajat joita oli mm. Liettuasta, Puolasta ja Slovakiasta. Ja melkein jokainen piti tervehdyspuheen, jonka tietysti sujuvasti ymmärsimme. Ja väliin täräytettiin soitteja käyrätorvella. Esittelivät jopa minutkin Suomen Saksanseisojakerhon edustajana, sujuvasti nyökyttelin ja hymyilin. Tervehdyksenä Suomesta vein kerholta kilpailuun visakoivuiset pillit, Järvenpään Ari (kennel Arijärven, T:mi Ainut) sponsoroivat hienot poronluupillit koteloineen Tsekkeihin palkinnoiksi. Saksanseisaja-lehtiä, päänäyttely -06 -esitteitä ja Euroopan Voittaja -06 esitteitä vein myös ja kaikki hävisivät alta aikayksikön. Kiinnostus toimintaamme kohtaan oli melkoinen.

Lyhytkarvaisten saksanseisojien uroskehä oli upeaa katseltavaa. Voi sitä liikettä, ryhtiä, jaloutta ja ne päät... Uroksissa oli Tyyliä isolla T:llä. Uroskehän voitti meillä Suomessakin kerran jalostukseen käytetty Malomközi Joker om. Wojtek Burski, Puola. Erinomaisia oli myös seuraavaksi sijoittuneet urokset Or z Kvittele ja Atrej Duma Kazana.

Narttujen taso ei ollut niin hyvä kuin urosten. Sanoisin että meidän sertin nartut ovat ehdottomasti tasokkaampia kuin yksikään näyttelyssä näkemäni narttu. Kevyitä rakenteeltaan nartut ei kylläkään olleet, päät kauniita ja silmät tummat. Voiton vei mustapäistärikkö narttu Czaga z Czarnego Dwory om. Urszula Lichniak, Puola.

Näyttelypäivä lähestyi loppua. Me jatkoimme iltaa Tsekki, Puola, Liettua, Slovakia -linjalla eli kokoonnuimme isoon taloon joka oli vuokrattu kilpailijoille majapaikaksi. Jokainen kanto oman maansa erikoisherkut ja juomat pöytään. Täytyy kylläkin mainita että muutama ”herkku” ei kyllä oikein iskenyt, esim. ilmeisesti chipseiksi tarkoitettut savustetut siannahat. Juomissa väkevimmät meinasivat viedä nenäkarvatkin mennessään, mutta hengissä selvitettiin. Upeaa oli kuulla kuinka puolapojat vetivät livenä ”hunting-lauluja” eivätkä olleet mitään tukkihumalassa kiekkuvia amatöörejä. Saimme muistoksi heidän levyttämänsä CD:t mikä sisälsi hienoa metsästystorvi-musiikkia urkujen kera. Kummasti kielimuuri purkaantui koska laulujen sanat osasivat niin liettualaiset kuin slovakialaisetkin, me vain Tainan kanssa iskettiin sujuvasti tahtia. Suomalaisesta tavasta keikkua pätikässä pikkutunneille asti oli isona erona se että laulu hiljeni ja nukkumaan mentiin jo ennen puoltayötä, seuraavana päivänä kun kisattaisiin tosimelessä.

Koepuoli

Vesi

Päivä aloitettiin vesikokeella. Koirat oli jaettu 4-5 koiran ryhmiin ja arvostelevia tuomareita oli kolme + ampuja. Koira ja ohjaaja kutsuttiin tuomariston eteen, esiteltiin, pokattiin, soitettiin käyrätorvea ja annettiin lupa siirtyä rantaan. Mukana siis niin mannermaiseta kuin englantilaiset rodut, setterit/pointterit. Mitään luokkaeroja Nuo, Avo tai Voi-luokkiin ei ollut, kaikki kilpailivat samalla viivalla. Vesityöpisteet oli maksimissaan 4 pistettä ja jollei vesityötä läpäissyt ei asiaa ollut maastoosuudelle.

Ensiksi tehtiin vesitöissä linnun karkoitus. Luonnon lintuja oli mutta jos niitä ei koira löytynyt vietiin sorsa kaislikkoon. Aikaa oli koiralla oli noin 10 minuuttia löytää lintu. Ohjattavuutta kysyttiin, tuomarit antoivat ohjaajalle sektorit missä lintu oli. Kuitenkin koira oli ensin uitettava suoraan muutamia metrejä ja sen jälkeen koira ohjattiin perkaamaan kaislikkoa mistä linnun pitäisi löytyä. Hyvin hiljaista työskentelyä, pilliä ei huudatettu kuin ainoastaan kontrollina käsimerkeille, eli hyvin vähän koska koirat automaattisesti vilkaisivat ohjaajaa kysyäkseen suunnan mistä haluttiin haettavan. Kun lintu löytyi piti koiran nostaa se ilmaan, ammunta ja tiputus - nouto jos mahdollista. Suuri osa koirista kuitenkin vain karkoitti linnun, ei ammuttu lainkaan. Luovutus istuen, pureksimatta. Jos tiputusta ei tehty siirryttiin noutoon.

Toinen vesityö, nouto, vastasi melkein meidän Avoimen luokan vesityötä mutta oli helpompi. Poikkeuksena oli että koirasta sai pitää kiinni kun lintu heitettiin veteen ja ammunta tehtiin vasta silloin kun koira oli jo uinut muutamia metrejä. Luovutus edelleen istuen ja pureksimatta.

Karkoitusosuudesta suoriutui katsomassani ryhmässä kaikki mutta vedestä noudossa tippui kaksi koira; toinen alkoi pyörittelemään ja näykkimään vedessä sorsaa eikä tuonnut sitä ohjaajalle. Toinen koira toi maalle asti mutta ei suostunut luovuttamaan saalista isännälle, vältteli ja lopulta ulkopuolisen johdosta otettiin kiinni.

Vesityö ei minusta ollut kovin vaativa. Vedestä karkoitusta meillä Suomessa ei testata joten kysyin miten tuomari reagoi jos koira haukkuen ”jahtaa” lintuja vedessä (nimim. kokemusta on) vastaus kuului että se lasketaan vain plussaksi, ilmaisee koiran riistaintoa. Eriasia onkin sitten saako koiran käskystä vedestä pois...

Kenttä

Kenttäpuolessa oli myös kaksi osuutta; korkeassa heinikossa ja lyhyellä nurmella pellolla. Korkeassa heinikossa tehtiin melkein kaikki riistatyöt. Koiran työskentely korkeassa heinikossa oli oltava tehokasta, tuottavaa ja lintuja löydyttävä. Hakukuvioon ei hirveästi puututtu ilmeisesti siksi koska näkyvyys korkeassa heinikossa oli heikko ja millään koiralla ei käytetty huomioliivejä. Tiedotusta ei vaadittu mutta sen sai esittää. Avanssi-käskyn voi antaa koiran viereltä mutta perään ei saanut mennä senttiäkään, eikä koiraan tietenkään saanut koskea. Nouto normaalisti luvan saatua ja luovutus istuen.

Lyhyellä nurmella tai jurttipellolla testattiin lähinnä koiran hakukuvio, vauhti ja parihakuominaisuudet. Yllättävän laajaakin kampa koirien annettiin esittää, olin kuvitellut että tiheä siksak-kampa oli se mitä haettaisiin mutta aivan niin ei ollut. Vauhtia piti olla, ohjattavuus oli oltava erinomainen mutta myös laajuutta sallittiin kunhan ei pellolle jäänyt hakemattomia aukkoja. Parihaussa koirien oli työskenneltävä itsenäisesti häiritsemättä toista ja säestettävä. Muutama koira tippui tässä vaiheessa ryöstettyään kaverinsa seisonnan. Jänikselle tehtiin myös riistatyö.

Voiton vuoden 2005 Memoriál Milana Novotnéhossa vei lyhytkarvainen unkarinvizsla-narttu DINSA z Panskyh Lesu jolle myös siis Cacit. Toinen oli englannin setteri BELKA Hastermanre, kolmas lyhytkarvainen saksanseisoja AVA z Wislanego Legu, neljäs Czeski Fousek MONA z Zaplav, viides lkss DARIA z Msenych Lazni ja kuudes lkss Malomkozi JOKER. Kaikki nämä koirat palkittiin myös ensimmäisellä palkinnolla.

Yleisesti kokeesta voisi sanoa että aivan hyvin Voittaja-luokan koirat, miksei myös avoimen luokan koirat meiltä suoriutuisivat näistä vaatimuksista. Kutsuja sateli ensi syksyn kilpailuihin joten olisi ”vain” järjestelykysymys jos Suomesta koiria sinne haluttaisiin viedä kilpailemaan. Majoitukset ja harjoitusmaastot kyllä järjestyy. Ensi vuonnahan esim. Kleeman järjestetään Tsekeissä, muutaman kymmenen kilometrin päästä Prahasta.

Me jatkoimme Adamin kyydillä läpi pimeän yön Puolaan ja Varsovaan. Yksi pentue piti vielä keskiyöllä käydä vilkaisemassa jossain Puolan ja Tsekin rajamailla. 5 urosta, potria poikia olivat... josko olisin varannut kun olivat vielä tyypistämättömiäkin. Mutta ei, ei tällä kertaa. Aamun tunneilla koneeseen ja kotimaahan väsyneenä mutta monia kokemuksia rikkaampina.